

Dariusz Lewandowski
d.lewandowski.90@wp.pl

Postrzeżenie społeczne osób homoseksualnych w Polsce – przyczynek do badań społecznych

Wprowadzenie

Do prawidłowego funkcjonowania w życiu codziennym, człowiek na ogół potrzebuje drugiej osoby. Ludzi łączą różne relacje – zwykła znajomość z uczelni, z pracy, przyjaźń, miłość. Człowiekowi potrzebne jest także poczucie bezpieczeństwa, zaufanie, wiara w drugą osobę oraz wsparcie z jej strony.

Wiadomy jest również fakt, że jednym z kryteriów, według którego ludzie różnią się od siebie jest orientacja seksualna. W dzisiejszych czasach, odmienna orientacja seksualna coraz rzadziej jest już tematem tabu i niemal każdy dorosły człowiek wie, że oprócz heteroseksualizmu istnieje jeszcze homoseksualizm. Z biegiem lat, na całym świecie, w tym w Polsce, mówi się coraz więcej o homoseksualizmie, nie tylko w mediach, publikacjach, ale także na ulicy, czy na spotkaniach z przyjaciółmi. Homoseksualiści chcą mieć możliwość wyjawienia swojej odmiennej orientacji osobom ze swojego otoczenia, a co ważniejsze, chcą być szczerze wobec siebie jak i otaczającego środowiska. Chcą mieć poczucie bezpieczeństwa i chcą żyć godnie jak każdy inny człowiek. Ujawnienie swojej tajemnicy związanej z homoseksualnością nazywane jest *coming out'em* i niestety wiele ludzi w Polsce, środowisk, uważa to za prowokację oraz manifestację odmiennego życia seksualnego¹.

Celem artykułu jest zbadanie znajomości terminologii związanej z homoseksualizmem, oraz w jaki sposób postrzegane są osoby homoseksualne przez społeczeństwo polskie. Szczególną uwagę zwrócono na emocje i negatywne postawy przedstawicieli społeczeństwa,

¹ R. C. Savin - Williams, *Homoseksualność w rodzinie. Ujawnianie tajemnic*, Sopot: GWP, 2011, s. 7.

takie jak homofobia, w stosunku do osób homoseksualnych. Ważnymi elementami, które były badane w pracy, to prawa osób homoseksualnych oraz stosunek kościołów do ludzi o odmiennej orientacji seksualnej.

Metodologia badań

W przeprowadzonym badaniu pytano m.in. o: postrzeganie homoseksualizmu jako choroby, posiadanie w gronie swoich przyjaciół osób homoseksualnych, a także o piętnowanie społeczne homoseksualistów. Mając określony cel badań, warto zastanowić się nad hipotezą². Treść roboczej hipotezy brzmi: Polskie społeczeństwo wykazuje raczej pozytywne i przyjazne niż negatywne i wrogie nastawienie do osób homoseksualnych. Nie kieruje się stereotypami oraz nie wykazuje negatywnej postawy w stosunku do osób homoseksualnych. Do zweryfikowania tej hipotezy posłużył kwestionariusz ankiety, który dostarczył informacji dotyczących postrzegania osób homoseksualnych przez społeczeństwo.

Badanie przeprowadzono na próbie losowej w środowisku internetowym wśród osób korzystających z popularnych serwisów społecznościowych. W anonimowym badaniu wzięło udział 65 osób, w tym 42 kobiety, co dało 64% badanych i 23 mężczyzn, co stanowiło 36% badanej grupy. Respondentów poproszono o podanie wieku i określenie orientacji seksualnej. Największą grupę stanowiły osoby w przedziale wiekowym 20-30 lat i stanowili oni 35% wszystkich respondentów. Osób w wieku 31-40 lat było 28%, w wieku 42-50 lat - 20% a osób w wieku od 51 do 60 lat było 17%. Jeśli chodzi o orientację seksualną, to najwięcej osób było heteroseksualnych - 86%, natomiast 9%, to osoby homoseksualne. Do orientacji biseksualnej przyznało się 5% badanych.

² Szerzej T. Bauman, T. Pilch, *Zasady badań pedagogicznych. Strategie ilościowe i jakościowe*, Warszawa: ŻAK, 2001, s. 46-47.

Jednym z problemów, który był badany, był stosunek kościołów do osób homoseksualnych, więc nie można było pominąć pytania o wyznawaną religię. Wśród badanych największą grupę stanowiły osoby wyznania rzymskokatolickiego - 86%. Pozostałe osoby określiły się jako ateści i stanowili oni 14% wszystkich respondentów.

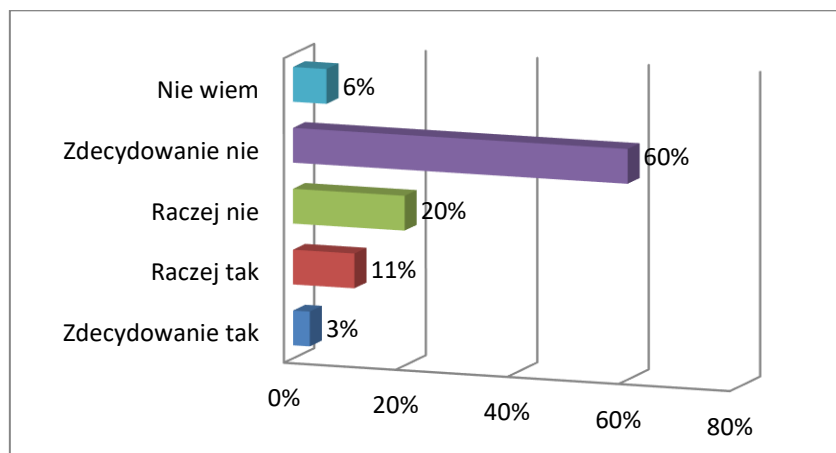
Znajomość terminologii

W celu zbadania wiedzy na temat terminologii respondentów, zadano pytania dotyczące znajomości terminów takich jak: *homoseksualizm*, *gej*, *lesbijka*. Czerpiąc informacje z przeprowadzonego badania, jasno widać, że prawie wszystkie badane osoby znają znaczenie wyżej wymienionych słów. Znajomość terminu *homoseksualizm* zadeklarowało 99% badanych. Równie wysoki wynik (98%) widoczny był przy wiedzy na temat znaczenia słowa *gej*, pozostałe 2% badanych nie wie, czy zna znaczenie tego słowa. Jednak dopiero przy terminie *lesbijka* widoczna była 100% wiedza respondentów.

Stereotypy

Ważną kwestią, którą poruszono w pracy, są stereotypy związane z osobami homoseksualnymi. Respondentom zadano pytanie dotyczące zakwalifikowania homoseksualizmu jako choroby oraz związku homoseksualizmu z pedofilią. Pytano również o homoseksualizm jako źródło występowania chorób zakaźnych takich jak HIV, czy WZWC. Zadano także pytania dotyczące powstających kontrowersji wokół geja, czy lesbijki oraz pytano o to, czy osobom homoseksualnym zależy tylko i wyłącznie na zaspokajaniu potrzeb seksualnych. Wyniki dotyczące powyższych kwestii najlepiej można zaobserwować na wykresach.

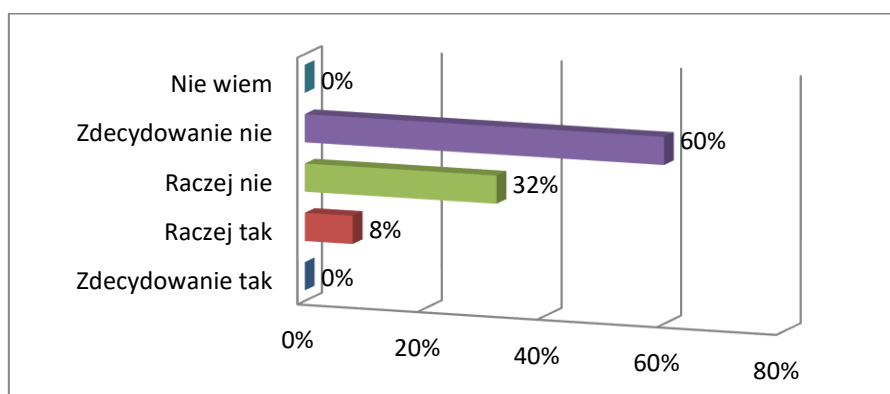
Wykres 1. Odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące zakwalifikowania homoseksualizmu jako choroby



Źródło: opracowanie własne.

Większość respondentów - 40 osób (60%) uważa, że homoseksualizm zdecydowanie nie jest chorobą. Odpowiedź "raczej nie" zaznaczyło 13 osób (20% badanych). Sumując odpowiedzi "zdecydowanie nie" oraz "raczej nie", okazuje się, że 53 osoby spośród 65 badanych nie zalicza homoseksualizmu do chorób, co daje 80% wszystkich badanych. Natomiast, łącznie 14% badanych, czyli 9 osób uważa, że homoseksualizm to choroba. 4 osoby nie mają zdania w tej kwestii, co daje 6% wszystkich respondentów.

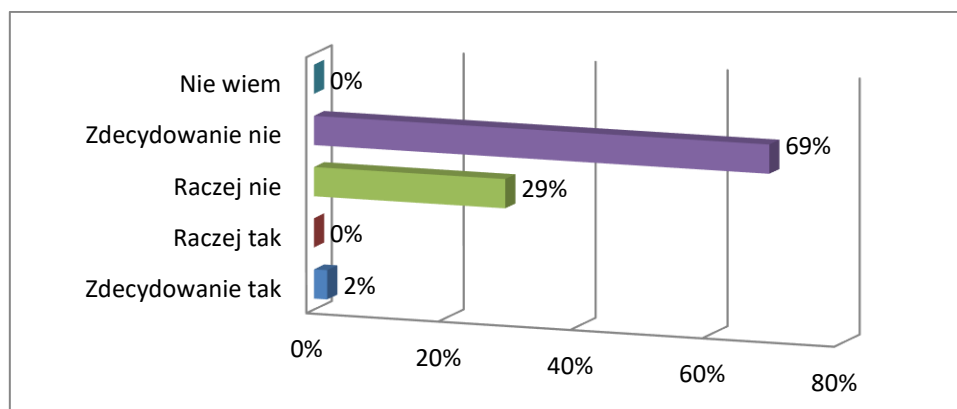
Wykres 2. Odpowiedzi respondentów dotyczące zależności między osobami homoseksualnymi a zaspokajaniem potrzeb seksualnych



Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę powyższe wyniki, można zauważyć, że żadna z osób badanych nie twierdzi, że osobom homoseksualnym zdecydowanie zależy tylko i wyłącznie na zaspokajaniu potrzeb seksualnych. 8% badanych (5 osób) uważa, że raczej prawdą jest to, że dla homoseksualistów liczy się tylko seks. Wśród wszystkich 65 badanych, 39 osób (60%) uważa, że związki osób o odmiennej orientacji seksualnej zdecydowanie nie opierają się na zaspokajaniu popędu seksualnego. Natomiast 21 osób (32%) uważa, że stereotyp, o który pytano w tym pytaniu jest raczej nieprawdziwy.

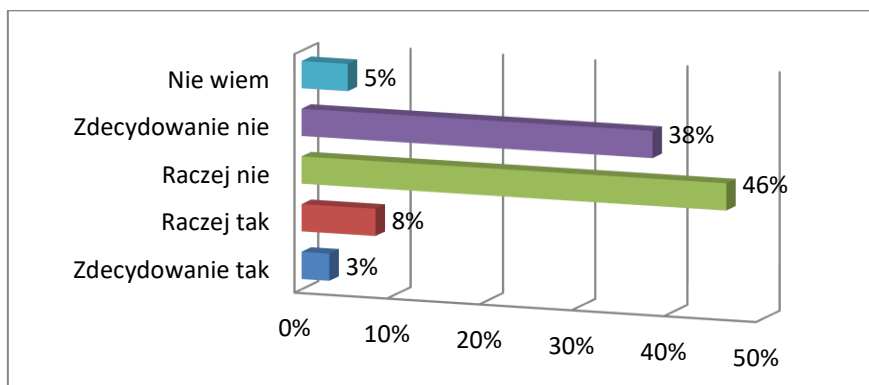
Wykres 3. Odpowiedzi badanych dotyczące zależności między homoseksualizmem a pedofilią



Źródło: opracowanie własne.

W tym pytaniu zapytano o kwestię, która dotyczyła powiązania homoseksualizmu z pedofilią. Łącznie 98% respondentów wskazało odpowiedzi "zdecydowanie nie" (69%) i "raczej nie" (29%), co w sumie daje 64 osoby spośród wszystkich badanych. Natomiast 2 osoby (2%) uważają, że homoseksualizm związany jest z pedofilią.

Wykres 4. Odpowiedzi badanych dotyczące homoseksualistów jako głównego źródła chorób zakaźnych (np.: HIV)



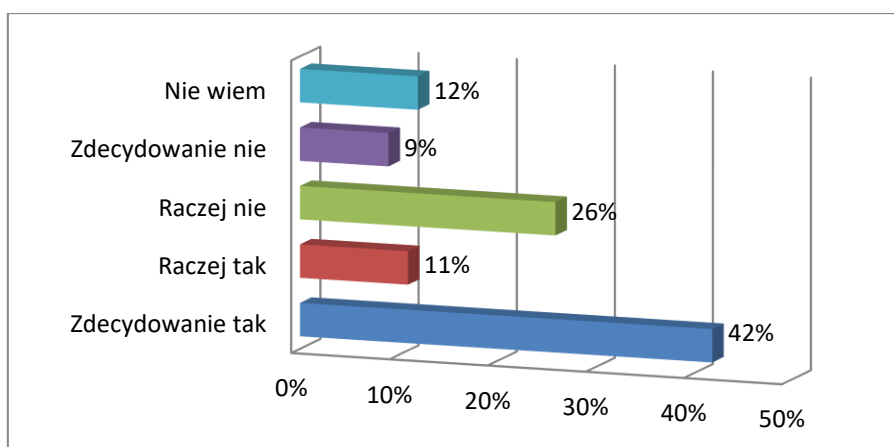
Źródło: opracowanie własne.

Analiza danych otrzymanych na podstawie odpowiedzi respondentów na zadane pytanie dotyczące homoseksualistów jako głównego źródła chorób zakaźnych typu HIV, WZWC, przedstawia następujące wyniki: 3% badanych uważa, że zdecydowanie jest to prawda, 8% poniekąd zgadza się z tym stereotypem. Natomiast 38% osób biorących udział w badaniu twierdzi, że homoseksualiści nie są źródłem chorób zakaźnych. 46% respondentów zaznaczyło odpowiedź "raczej nie", co również świadczy o tym, że nie zgadzają się z takim założeniem. Osób, które nie znały odpowiedzi na to pytanie lub nie miały zdania w tym temacie było 5% spośród wszystkich badanych.

Emocje. Uczucia

Podczas badania zapytano respondentów o to, która z osób ze środowiska homoseksualnego (gej, czy lesbijka), wzbudza w nich większe kontrowersje. Odpowiedzi ukształtowały się następująco. Wśród wszystkich badanych, 50% odpowiedziało, że większe zniesmaczenie wzbudza w nich gej. Na lesbijkę postawiło 9% badanych, 41% respondentów twierdzi, że żadna z tych osób nie wzbudza w nich kontrowersji.

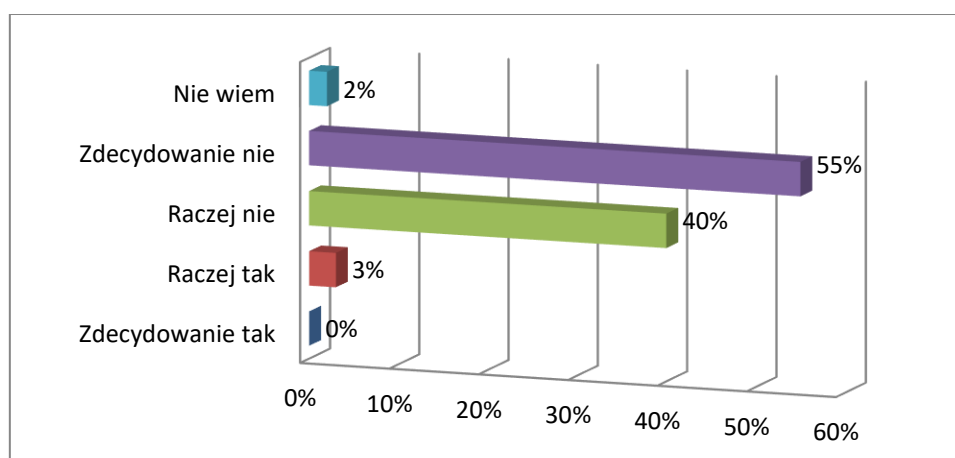
Wykres 5. Odpowiedzi badanych dotyczące posiadania homoseksualnych przyjaciół



Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę odpowiedzi respondentów na zadane pytanie, czy w ich gronie przyjaciół jest osoba homoseksualna, wyniki kształtują się następująco. Spośród wszystkich 65 badanych, 27 osób (42%) twierdzi, że wśród ich przyjaciół jest osoba o odmiennym orientacji seksualnej a 11% ma pewne przypuszczenia co do tego. 17 osób (26%) nie ma pewności co do tego, czy któryś z ich przyjaciół jest gejem, czy lesbijką. Jednak 9% respondentów udzieliło zdecydowanej odpowiedzi, że osoba homoseksualna nie znajduje się w gronie ich bliskich znajomych. Natomiast 8 osób (12%) nie posiada wiedzy na temat orientacji homoseksualnej któregoś z przyjaciół.

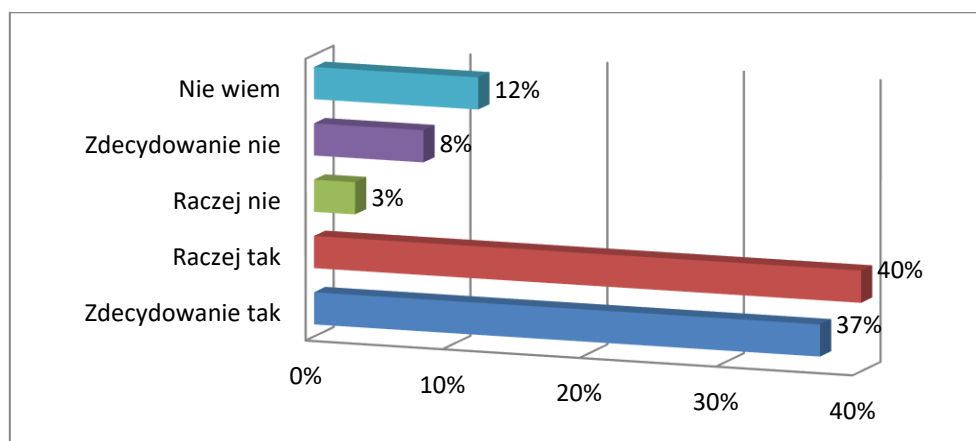
Wykres 6. Odpowiedzi na pytanie dotyczące wystąpienia problemu z powodu przełożonego homoseksualisty w pracy



Źródło: opracowanie własne.

Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie: "Czy byłoby problemem, gdyby Pana(i) przełożony w pracy był osobą homoseksualną?", wyniki są następujące. Dla większości badanych (sumując odpowiedzi: "zdecydowanie nie" i "raczej nie") 95% nie byłoby problemem, gdyby ich kierownik, przełożony okazał się gejem, czy lesbijką. Jednak dla 3% biorących udział w badaniu byłby to problem. Wśród wszystkich badanych tylko 2% nie wie, czy odmienna orientacja przełożonego stanowiłaby jakiś problem.

Wykres 7. Odpowiedzi badanych dotyczące wykonywania zawodu nauczyciela przez osobę homoseksualną



Źródło: opracowanie własne.

Osoby objęte badaniem twierdzą, że osoby homoseksualne mogą być nauczycielami. Twierdzi tak 77% respondentów. Jednak 11% badanych uważa, że homoseksualiści nie powinni wykonywać zawodu nauczyciela. Natomiast 12% osób biorących udział w badaniu nie wie, czy ludzie o odmiennym orientacji seksualnej powinni pracować, uczyć w szkołach.

Homofobia

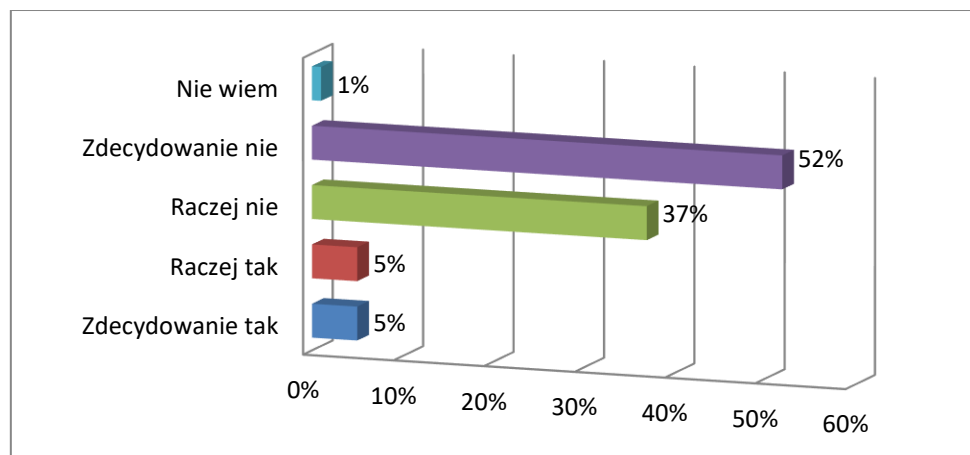
W kwestii negatywnych postaw społeczeństwa wobec homoseksualistów (homofobia), respondentom zadano pytania dotyczące, m.in.: znajomości znaczenia terminu homofobia, napiętnowania osób homoseksualnych, czy też postawy wobec napastowania człowieka ze względu na odmienną orientację seksualną.

Zdecydowana większość osób biorących udział w badaniu (71%) z całą pewnością zna znaczenie słowa homofobia. Prawie jedna czwarta badanych (23%) uważa, że raczej wie, co oznacza to stwierdzenie. Natomiast 3% respondentów nie zna terminu, o który pytano. Również 3% badanych nie wie, czy zna sens słowa homofobia.

Będąc przy temacie homofobii, nie można było nie zapytać o incydent napiętnowania, przez respondentów, osób homoseksualnych. W związku z czym aż 99% badanych potwierdziło, że nigdy nie zdarzyło im się napiętnować homoseksualistów. W tym pytaniu tylko jedna badana osoba przyznała się do napiętnowania osoby (osób) ze względu na odmienną orientację seksualną.

Kolejny wykres przedstawia wyniki dotyczące udzielonych odpowiedzi respondentów na pytanie, czy kiedykolwiek byli świadkami przemocy fizycznej lub psychicznej ze względu na odmienną orientację seksualną.

Wykres 8. Odpowiedzi badanych dotyczące bycia świadkiem przemocy fizycznej/psychicznej wobec osoby homoseksualnej



Źródło: opracowanie własne.

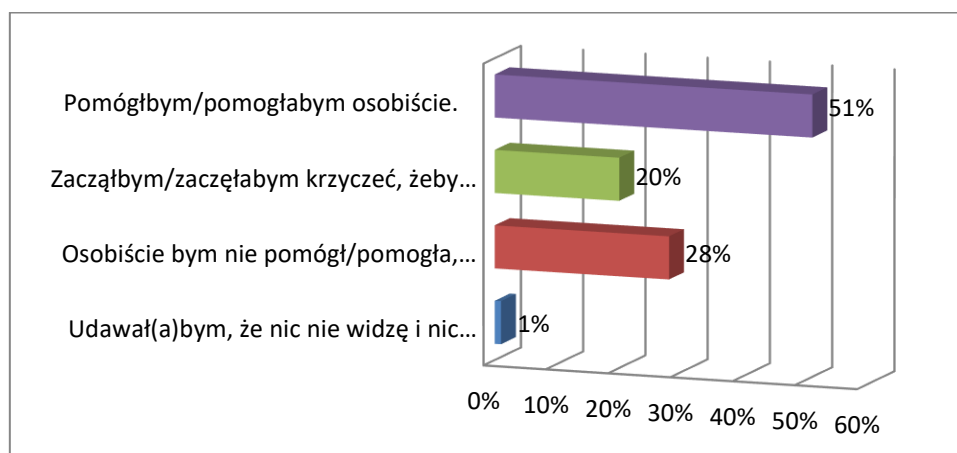
Spośród wszystkich badanych, 34 osoby (52%) odpowiedziały, że nigdy nie były świadkami nękania fizycznego, czy psychicznego osób homoseksualnych. 24 badanych (37%) również nie przypomina sobie takiej sytuacji. Natomiast 6 respondentów (10%) twierdzi,

że byli świadkami napastowania homoseksualistów. Wśród wszystkich badanych, tylko jedna osoba nie wie, czy kiedykolwiek znalazła się w takiej sytuacji.

Sprawa bycia obserwatorem przemocy fizycznej, czy psychicznej osób homoseksualnych, to jedna kwestia a druga dotyczy chęci podjęcia jakichkolwiek działań związanych z pomocą osobie będącej ofiarą ze względu na swoją odmienność seksualną. Wśród badanych 43% zapewnia, że obroniłaby osobę homoseksualną, kiedy ta byłaby nękana fizycznie lub psychicznie. 38% osób biorących udział w badaniu odpowiedziało, że raczej by pomogli homoseksualiście, który padł ofiarą napastowania. Wśród wszystkich badanych, 2% osób nie podjęłoby próby ratowania z opresji osoby o odmiennej orientacji seksualnej. Natomiast 17% respondentów nie wie, czy zareagowałoby w takiej sytuacji.

Kolejną kwestią, dotyczącą przemocy fizycznej lub psychicznej względem osób homoseksualnych, którą poruszono w badaniach, jest sposób, w jaki zareagowałoby respondenci będąc świadkami takiej przemocy. Do wyboru były cztery możliwe warianty odpowiedzi: 1. Pomógłbym/pomogłabym osobiście. 2. Zacząłbym/zaczęłabym krzyczeć, żeby odstraszyć sprawców. 3. Osobiście bym nie pomógł/pomogła, ale zadzwonił(a)bym na policję. 4. Udawał(a)bym, że nic nie widzę i nic bym nie zrobił(a). Wyniki kształtują się jak na wykresie nr 9.

Wykres 9. Odpowiedzi badanych dotyczące reakcji w sytuacji bycia świadkiem nękania osoby homoseksualnej



Źródło: opracowanie własne.

W kwestii, która dotyczy praw osób homoseksualnych w Polsce, respondentom zadano pytania dotyczące najważniejszych spraw, które dotyczą homoseksualistów a nie są one uregulowane przez system prawa w Polsce. Były to pytania, które dotyczyły problemów prawnych związanych z możliwością zawierania małżeństw przez pary homoseksualne, ustawy o związkach partnerskich i kwestia sporna, budząca wokół siebie wiele kontrowersji, czyli możliwość adopcji dzieci przez osoby w związkach homoseksualnych.

Na pytanie dotyczące popierania ustawy o związkach partnerskich, odpowiedzi respondentów przedstawiają następujące wyniki. Za wprowadzeniem wyżej wymienionej ustawy, zdecydowane poparcie wyraziło 38% badanych. 28% raczej popiera związki partnerskie. Jednak 17% respondentów nie chciałoby dopuścić, aby osoby homoseksualne miały możliwość zawierania związków partnerskich. Natomiast 17% osób biorących udział w badaniu nie ma zdania, co do problemu zawartego w pytaniu.

Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące możliwości zawierania małżeństw przez pary homoseksualne, wyniki prezentują się następująco. Spośród wszystkich 65 badanych, 23 osoby, czyli 35% biorących udział w badaniu jest zdania, że pary osób o orientacji homoseksualnej, zdecydowanie powinny mieć możliwość zawierania związków małżeńskich a 16 osób (25%) uważa, że raczej powinna być taka możliwość. Zdecydowany sprzeciw w tej sprawie udzieliło 8% badanych, czyli 5 osób a 14 osób (21%) jest raczej przeciwnych małżeństwom osób tej samej płci. Natomiast 11% respondentów nie wie, czy taka możliwość powinna mieć miejsce.

Jeśli chodzi o wyniki pytania, które dotyczyło adopcji dzieci przez osoby homoseksualne, można zauważyć, że 52% badanych jest przeciwna adopcji dzieci przez pary homoseksualne. Odpowiedź "raczej nie" zaznaczyło 22% respondentów. Za możliwością adoptowania dzieci przez osoby w związkach jednopłciowych opowiedziało się zaledwie 8% biorących udział w badaniu. Dostyć duży procent osób (18%) nie wie, czy taka możliwość powinna istnieć.

Stosunek kościołów wobec osób homoseksualnych

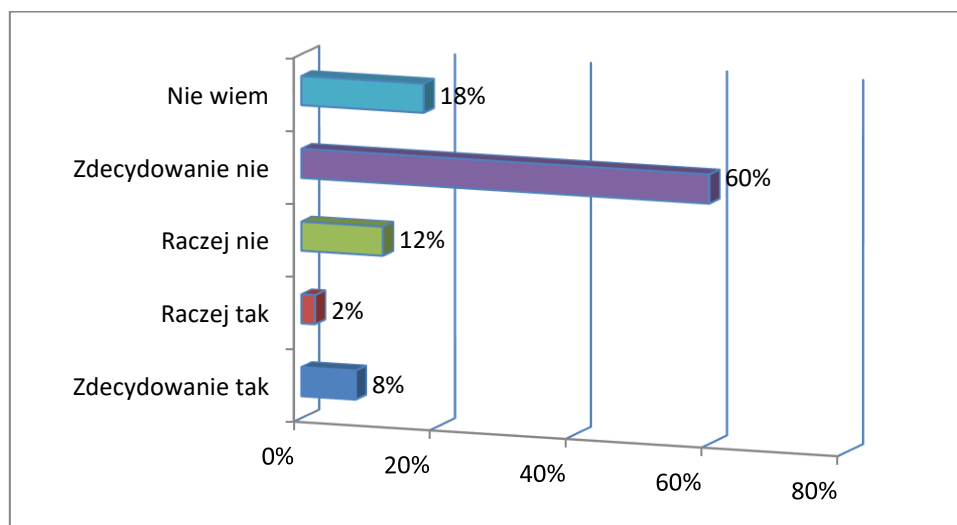
Religia często jest tematem, który poruszany jest w różnych grupach społecznych. W kwestionariuszu ankiety również zapytano respondentów o ich zdanie na temat stosunku religii i kościołów wobec homoseksualistów. Osobom, które wzięły udział w badaniu zadano między innymi pytanie, dotyczące tego, czy uważają homoseksualizm za grzech. Pytania dotyczyły również napiętnowania homoseksualistów przez Kościół i religie.

Odpowiedzi badanych dotyczące uznawania homoseksualizmu jako grzech ciężki prezentują się następująco - przeszło połowa respondentów - 57% uważa, że homoseksualizm nie jest grzechem. Osoby, które również tak uważają, jednak nie potrafią jednoznacznie i konkretnie odpowiedzieć na to pytanie, stanowią 23% badanych. 11% osób biorących udział w badaniu ma zdanie, że homoseksualizm jest grzechem ciężkim. Wśród wszystkich badanych, 9% nie wie, czy można zaliczyć odmiennosc seksualną do grzechu.

Odpowiedzi osób biorących udział w badaniu, na problem dotyczący piętnowania osób homoseksualnych przez Kościół, przedstawiają wyniki, które kształtują się w następujący sposób. 42% badanych zdecydowanie uważa, że Kościół piętnuje homoseksualistów, a 35% respondentów twierdzi, że takie sytuacje raczej mają miejsce. 11% zapytanych osób odpowiedziało, że Kościół nie piętnuje ludzi ze względu na odmienną orientację seksualną. Jednak 12% przebadanych osób nie wie, czy takie praktyki mają miejsce.

Biorąc pod uwagę kwestię religii i stosunku Kościoła katolickiego do osób homoseksualnych, należy zwrócić uwagę na to, czy przykazanie kościelne, które mówi o miłowaniu bliźniego jest zgodne z dyskryminowaniem i napiętnowaniem osób homoseksualnych przez Kościół katolicki. Wyniki badań dotyczące tej sprawy przedstawia wykres nr 10.

Wykres 10. Odpowiedzi badanych dotyczące zgodności dyskryminowania i napiętnowania homoseksualistów przez Kościół katolicki z przykazaniem o miłowaniu bliźniego



Źródło: opracowanie własne.

Podsumowanie

Celem artykułu i przeprowadzonych badań było zweryfikowanie w jaki sposób postrzegane są osoby homoseksualne przez społeczeństwo w Polsce. W sposób szczególny zwrócono uwagę na kilka podstawowych kwestii.

Pierwszą z kwestii jest znajomość podstawowej terminologii związanej z homoseksualizmem. Analiza badań wykazała, że respondenci prezentują wysoki poziom wiedzy dotyczącej znaczenia podstawowych pojęć. Następnym etapem celu badania była kwestia związana z myśleniem stereotypowym w społeczeństwie. Z przeprowadzonych badań wynika, że większość osób biorących udział w badaniu nie odbiera homoseksualistów przez pryzmat panujących stereotypów. W większości, respondenci nie kwalifikują homoseksualizmu jako choroby ani nie uważają, że ma związek z pedofilią. Kolejnym składnikiem celu badania, który był zbadany, to emocje i odczucia związane z osobami homoseksualnymi oraz z ich funkcjami społecznymi w życiu codziennym. Analizując otrzymane wyniki okazało się, że w dzisiejszych

czasach, homoseksualiści nie kojarzą się już z czymś niemoralnym i negatywnym, jednak osoby homoseksualne płci męskiej budzą większe kontrowersje niż kobiety.

W społeczeństwie co raz częściej zauważa się zachowania empatyczne w stosunku do homoseksualistów. Ludzie posiadają większą świadomość, że homofobia jest krzywdząca a co za tym idzie, ich reakcje wiążą się z niesieniem pomocy osobom homoseksualnym, które są ofiarami przemocy fizycznej, czy psychicznej ze względu na swoją odmienną orientację seksualną. Co raz rzadziej społeczeństwo jest świadkiem zachowań homofobicznych.

Kolejna grupa pytań dotyczyła prawa zawierania związków partnerskich oraz małżeństw osób jedнопłciowych. Badane społeczeństwo jest przychylne wprowadzeniu zmian w prawie, które ułatwiłyby życie rodzinne parom homoseksualnym, jednak jeśli chodzi o adopcję dzieci przez homoseksualistów, to osoby biorące udział w badaniu nie akceptują takiej możliwości.

Stosunek religii i Kościoła do osób homoseksualnych jest ostatnią kwestią poruszoną w badaniu. Respondenci uważali, że homoseksualizm nie jest grzechem oraz że ich lokalny kościół w swoich wypowiedziach i poczynaniach nie postępuje według przykazania dotyczącego miłowania bliźniego.

Analizując wyniki przeprowadzonych badań, można potwierdzić postawioną hipotezę. Podsumowując wyniki badań, można zaobserwować, że społeczeństwo zna podstawowe pojęcia związane z homoseksualizmem, jest pozytywnie nastawione do osób homoseksualnych a jego zachowania nie są poparte istniejącymi stereotypami dotyczącymi osób o odmiennej orientacji seksualnej. Można także stwierdzić, że nie zalicza homoseksualizmu do grzechu oraz uważa, że religia jak i Kościół piętnują homoseksualistów. Przedstawione wyniki dają potwierdzenie postawionej hipotezie, że społeczeństwo w Polsce jest pozytywnie nastawione do osób

homoseksualnych. Postrzeganie innych osób polega na subiektywnej ocenie drugiego człowieka, który zawsze towarzyszy każdemu z nas w życiu codziennym. Jeśli na ulicy mijają się dwie obce sobie osoby, to w pierwszej chwili zostają one wzajemnie ocenione przez siebie na podstawie ubioru, koloru skóry, czy nawet sposobu chodzenia. Zdarza się tak, że zbyt szybko oceniamy drugą osobę w ogóle jej nie znając i bardzo często pierwsze wrażenie decyduje o sympatii lub jej braku.

Współcześnie trudno stwierdzić, co budzi kontrowersje a co jest normą, ponieważ każdy człowiek jest inny, ma własne poglądy, wartości oraz podejście do życia. Dla innych, widok pary osób tej samej płci trzymającej się za ręce będzie czymś normalnym, naturalnym, nie budzącym negatywnych emocji a dla kogoś innego, czymś niedopuszczalnym, niezgodnym z religią, czy własnymi przekonaniem oraz niesmacznym widokiem.

Z biegiem czasu, społeczeństwo inaczej postrzega osoby homoseksualne. Zacierają się negatywne podejście oraz kierowanie się myśleniem stereotypowym. Młodzi ludzie inaczej patrzą na kwestie związane z osobami homoseksualnymi. Dla nich widok pary zakochanych w sobie osób tej samej płci nie jest rzeczą niemoralną, co dla starszego pokolenia wydawać się mogło czymś niedopuszczalnym i niezgodnym z ich dotychczasowym myśleniem oraz funkcjonowaniem w życiu. Co raz częściej bywa tak, że to właśnie młode osoby przekazują wiedzę dotyczącą homoseksualizmu starszym ludziom. Często uświadamiają im, że homoseksualizm nie jest dewiacją, a dotychczasowa wiedza i informacje na temat osób o odmiennej orientacji w dużej mierze jest nieprawdziwa i przekłamana.

Występowanie konfliktów w życiu jest nieuniknione, jednakże nie stawiają nas one w sytuacji bez wyjścia. Powinniśmy pracować nad własnym charakterem oraz otwierać swój umysł, abyśmy mogli dążyć do zrozumienia odmiennych stanów rzeczy. Każdy z nas powinien traktować drugiego człowieka tak samo jak my chcielibyśmy, żeby nas traktowano.

Homoseksualiści, tak samo jak heteroseksualiści potrzebują akceptacji, szacunku i miłości drugiego człowieka. Osoby uprzedzone powinny pogłębiać wiedzę na temat homoseksualizmu, ponieważ brak akceptacji ze strony społeczeństwa negatywnie wpływa na osoby homoseksualne, które w konsekwencji czują się odrzucone, niepotrzebne, czy niechciane. Negatywny stosunek społeczeństwa do homoseksualistów powoduje, że w ich głowach rodzą się myśli dotyczące tego, że robią coś złego, co jest sprzeczne z ogólnie przyjętymi zasadami i normami społecznymi oraz prowadzi do chęci zmiany swojego życia i próby bycia zupełnie kimś innym pod względem seksualności, co nie jest zgodne z ich naturą.

Pozytywnym jest fakt, że społeczeństwo polskie otwiera się na sprawy, które jeszcze nie tak dawno wprawiały w osłupienie i były tematami tabu. Pocieszające jest to, że widoczna jest perspektywa realnych zmian na lepsze traktowanie drugiego człowieka, bez względu na jego pochodzenie, kolor skóry, czy orientację seksualną. Życie w dzisiejszych czasach wymaga wielu poświęceń i kompromisów, aby każdy człowiek mógł żyć godnie oraz według swoich zasad i przekonań.